

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dissertationem Moralem De Norma Actionum Humanarum
Indultu Facultatis Inclytae Philosophicae In Celeberrima
Academia Lipsiensi die VII. Maii Ann. MDCXCIIIX. H. L. Q.
C. sub Praesidio Dn. M. Joh. ...**

Lipsiae, 1698

§. XXIV

urn:nbn:de:bsz:31-102642

3. p. 136. Solent tamen hodiè Politici, & præcipuè Publicistæ alio sensu voces has accipere. vid. *Reinking. d. Reg. Sec. & Eccl. l. 2. cl. 2. c. 6. §. 3. & 4. Schwed. Introd. in Jus Publ. Part. Gen. cap. I. n. 14. & alibi passim; Amis. d. Jure Maj. lib. 1. c. 2. §. 11.*

§. XXIV.

Cognatorum Legis nomine venire videntur posse *pañum*, *consilium*, *jus & permissio*. Quæ eò majore cum cura à lege distinguenda sunt, quò frequentius vulgò cum ea confundi solent. Differt igitur pactum in eo potissimùm à lege, quòd illius vis non nisi à spontanea arbitrii nostri determinatione dependet; hæc autem virtutem à voluntate aliena habet. vid. *Hobbes. d. Civ. cap. 14. §. 1.* Et hinc in pactis cognitio objecti cum obligatione non necessarium nexum, uti in legibus involvit. Conf. *Pufend. d. J. N. & G. L. I. C. VI. §. 2.* Neque proinde Veteres accuratè satis legis & *συνθήκη* conventionis vocabula synonymicè usurpant. vid. *Gasfend. Phil. Mor. p. 152. Aristot. Rhet. ad Alexandr. c. 1. 2. 3. Boet. Instit. Politic. L. II. c. 3. p. m. 116.* Quamvis, si rectè attendas, fatendum sit, eorum plerisque non de legibus quibuscunque, sed iis, quæ in democraticis imperiis feruntur, sermonem esse; uti rectè *Boecclerus & Pufendorfius* e. ll. annotarunt; qui posterior tamen nec sic eos omnino excusari, subtiliter ibidem ostendit. *Consilii* à lege specifica differentia ea est, quòd per id, quid optimum factu sit, sine parendi necessitate ostenditur. Conf. §. 6 j. *mand. v. contra. l. 2. §. f. ff. eod. Hobbes d. Civ. c. 1.* Et hinc, qui consilium suppeditat, rationes ex ipso negotio eruit, quibus alterius voluntatem inclinet; Legislator autem solà autoritate utitur, & si quandoque legum rationes subditis edit, quòd hodiè in earum processibus fieri plerumque videas, id non ex necessitate, sed libero motu voluntatis facit. *Boet. J. P. L. II. c. 3. add. Plat. d. Republ. l. 4.* An verò id sit utile, disputat *Sen. Epist. 94.* Retulimus etiam inter cognata legis *Jus*, quòd hinc non accipimus pro decreto superioris, sed pro facultate morali faciendi id, quòd lege non est prohibitum; quæ proinde multùm à lege discrepat; cum fundamentum suum in libertate, hæc autem in voluntate superioris habeat; ut hinc, quæ usurpari hinc locutiones solent, dextrè accipiendæ sint. Conf. *Pufendorfius d. J. N. & G.*

L. 1. c. 6. §. 3. Juri huic, quod alicui competit, respondet in legis-
latore *permissio*; quatenus nimirum is juris illius objecto nullâ le-
ge prohibitivâ moralitatem indidit. Non igitur ponit *permissio*
in legislatore propriè actionem, sed actionis potiùs omissionem;
cùm actiones legislatoris non nisi in præcipiendo & prohibendo
consistant. Unde constat, nullam obligationem ea, quæ permissa
sunt, comitari; cùm obligatio extra decretum superioris vel præ-
ceptivum, vel prohibitivum intelligi non possit. Solent tamen in-
differentia seu permissa lege quandoque exprimi; tum præcipuè,
quando impunitati certus est statutus modus, vel quando ea one-
re aliquo est redimenda. Conf. *Pufendorf, c. l. §. 15.* ubi etiam distin-
ctionem permissionis in *plenam*, & *minus plenam* tradit; & quo-
modo fori Civilis inconcedenda impunitate licentia coercenda sit,
præclare docet. *Permissio* legis quandoque etiam *præteritione* con-
tingit; cùm nimirum legislator recensendo, quæ vetita esse cupit,
omittit quædam. Ea enim pro indifferentibus seu permissis habe-
buntur; nisi vel de contraria Legislatoris voluntate constet, vel
iniquitatem quandam, & consequenter pugnam cum Jure Nat. in-
volvunt. Conf. *Pufendorf, c. l. Boeckl. ad Grot. l. 1. c. 1. §. 9.* Cæterùm con-
ferri in hoc argumento merentur præter sparsim laudatos Autores,
Philo d. LL. Special. Cic. d. LL. §. 2. d. Invent. 45. §. 46 Tac. A. C. 25. 26.
27. §. 28. Bac. de Verulam. in Hist. Henrici VII Liv. l. XXXIV. princ. Ari-
stot. Polit. lib. 2. §. 6. Eth. Nicom. 8. Jambl. l. 2. c. 10. Anton. Augustin.
Comment. d. LL. §. SCeis, Plat. d. Republ. præcipuè l. 4. Sen. Ep. 94.
Danaus Polit. Christ. 5. 1. §. 2. Gerhard. d. Magistr. Pol. passim. Bo-
din. d. Rep. l. 10. §. Interpretes Juris Romani ferè omnes, præcipuè ad
Tit. ff. d. LL. SCtusq; Conf. §. long. consuet. §. l. quisquis 5. C. ad L.
Jul. Maj. Ego hîc pedem figo, Tibiq; Summe DEUS, grates præ-
stiti benignè auxilii ago, meorumq; Tibi studiorum augmen-
ta ardentissimis precibus commendo.

FINIS.